

VARELY/8755/2021**Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä****1) Alueellisen linjauksen tarkoitus**

Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislain pykälään 72 b. Alueelliset linjaukset liittyvät työntekijän oleskeluluvan myöntämiseen ja työvoiman saatavuuden arviointiin ja niissä määritellään, millä ammattialoilla ammattiluokkatasolla työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Työntekijän oleskelulupahakemusten käsittelyyn tarvitaan työvoiman saatavuuden arvioinnin tueksi ajantasaiset alueelliset linjaukset niiltä alueilta, joilla työnteke tapahtuu.

Työvoiman saatavuus eri ammattialoilla vaihtelee alueellisten ja paikallisten työmarkkinoiden rakenteen ja tilanteen mukaan. Tämän alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueella, huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksessa annetaan tiivis kuvaus työmarkkinatilanteesta ja arvioidaan työvoiman saatavuutta seuraavan kuuden kuukauden ajalle.

2) Alueen työmarkkinatilanne ja työvoiman saatavuus

Työmarkkinoille on ollut tyypillistä loppukevään ja kesän aikana todella vaisu työvoiman kysyntä, jolla on pitkään jatkuessaan työttömyyttä kasvattava vaikutuksensa. Työvoiman kysyntä on ollut kuluvana vuonna erittäin vaisua käytännössä kaikilla toimialoilla opetusalaan lukuun ottamatta. Eniten pudotusta on koettu alkutuotannossa, kaupassa, teollisuudessa (pl. metalli) ja rakentamisessa. Myös normaalitilanteessa kroonista työvoimapulaa kokevalla sote-alalla julkisessa haussa olleiden paikkojen määrä on supistunut liki puoleen viime vuodesta, johtuen pitkälti Hyvinvointialue Varhan heikosta rahoitustilanteesta. Varhan tilanteella on ollut vaikutuksensa myös yksityisen sektorin työvoiman kysyntään alihankinnan vähentyessä.

Nuorten työttömyys on lisääntynyt viimeisen vuoden aikana huolestuttavalla tahdilla. Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä on kohonnut noin neljänneksellä viime vuodesta. Työvoiman kysynnän lasku iskee yleensä ensimmäisenä nuoriin, joilla ei ole koulutusta tai juurikaan työkokemusta entuudestaan. korkeampi koulutuskaan ei ole suojannut työttömyydeltä, sillä korkea-asteen työttömyys on kasvanut viidenneksellä viime vuodesta. Myös pitkäaikaistyöttömyys on lähtenyt loivan vähenemisen jälkeen lisääntymään. Loppukevällä ja kesällä määrät ovat lisääntyneet selkeästi, vaikka vuosimuutos ei maakunnassa olekaan vielä muutamaa prosenttia suurempi.

Valtiovarainministeriö ennakoi talouden supistuvan tänä vuonna, mutta kasvavan ensi vuonna lähes kahden prosentin vauhdilla. Turun telakan iso loistoristeilijätilaus on lisännyt optimismia Varsinais-Suomessa. Pk-yritysbarometri ja maakuntaennuste osoittavat myös pk-yritysten pessimismin vähentyneen ja odotusten kohonneen. Investointi-into on kuitenkin

edelleen heikkoa, ja maakunnan investointien ja viennin rahoitus on ollut vähäistä. Risteilijätilaus voi muuttaa tätä trendiä positiivisesti kuten myös Varsinais-Suomelle suotuisa MAL-sopimus. Sopimuksessa Varsinais-Suomeen kohdistui positiivinen rahoituspäätös Paraisten välillä ja Turun kehätien (E18) remontille, joka antaa lähtölaukauksen Raison keskustan massiiviselle uudistamiselle (jopa 600 milj. €).

Syksyllä julkistetussa Työvoimabarometrissa ennakoidaan työvoimapulaa seuraavan vuoden aikana koettavan lähinnä SOTE-puolen tehtävissä (mm. sairaanhoitajat, lähihoitajat, yleislääkärit, sosiaalialan ohjaajat), joita on kuitenkin vaikea ennakoida, koska ne ovat pitkälti kytköksissä hyvinvointialueella tehtäviin päätöksiin. Myös teknologiateollisuuden tehtävissä (konetekniikan erityisasiantuntijat, hitsaajat, koneistajat, sähkötekniikan erityisasiantuntijat) nähtäneen pulaa jatkossa kuten myös ammateissa, joista on käytännössä kroonista pulaa lähes aina (mm. rakennustyönjohtajat, kokit, tarjoilijat, lastentarhanopettajat). Jos verrataan vuoden takaiseen tilanteeseen, on pula-ammattien määrä pudonnut ja kohtaannonkin voidaan katsoa parantuneen, koska työttömiä työnhakijoita on selvästi enemmän tarjolla kuin vuosi sitten ja kilpailu niistä pienempää.

Maakunnan teknologiateollisuuden yrityksissä on tilanne ollut melko odottava, vaikka muutamista yrityksistä on saatu todella positiivisia uutisia. Turun telakan tilauskirjat saivat elokuussa kauan kaivattua jatkoa Icon-luokan risteilijällä ja tilaukseen liittyneillä kahdella optiolaivalla. Royal Caribbeanin tekemän tilauksen yhteisarvo kokonaan toteutuessaan on peräti 4,5 miljardia euroa eli noin 1,5 per laiva. Tilaus ja siihen liittyvät optiot takaisivat hyvän työtilanteen laivanrakennusalan ammattilaisille ainakin vuosikymmenen loppuun saakka. Tilauksen vaikutukset heijastuvat meriteollisuuden alihankintayritysten lisäksi positiivisesti myös muille aloille. Maakunnan isoista yrityksistä Valmet Automotive yhtiöitti vahvaa kasvua hakevan akkuliiketoimintansa omaan Ioncor-yhtiöön erilleen autojen sopimusvalmistuksesta. Autotehdas on joutunut viime vuosina sopeuttamaan toimintaansa markkina-tilanteeseen, jossa autojen sopimusvalmistukseen on tullut selkeää globaalia laskua.

Lääkealalla menee kohtuullisen hyvin ja osalla alan isoista toimijoista jopa vahvasti. Uusia tehtaita rakentuu, ja Turkuun perustettu lääkekehityskeskus tullaan tänä vuonna polkaisemaan kunnolla käyntiin. Isoimmista toimijoista Orionin tilanne on säilynyt positiivisena eturauhassyöpälääkkeen kehityskäyrän osoittaessa vahvasti ylöspäin, Bayernin nauttiessa uuden ja pitkälti automatisoidun tehtaan mukanaan tuomista kustannushyödyistä mutta käyden samalla myös kv. konsernitilanteen tervehdyttämiseen tähtääviä yt-neuvotteluja. Biologisten lääkkeiden valmistajalle ja hiljattain fuusioituneelle Biovianille on rakentumassa Turkuun uusi tehdas, vaikka hetkellisesti hiljentyneet markkinat hieman yrityksen kasvuvauhtia hidastavatkin. Pitkävaikutteista lääkannosteluteknologiaa kehittävä DelSiTech solmi keväällä n. 200 miljoonan lisenssisopimuksen ja Faron Pharmaceuticalsinkin osakeanti onnistui.

Rakentamisen matalasuhdanne on jyllännyt jo pitkän aikaa ja lähes kaikki vapaarahoitteiden rakentaminen on ollut lähes jäissä. Myöskään korjausrakentamisesta ei tilanteeseen ole saatu juuri helpotusta senkin sukeltaessa samanaikaisesti. Paljon toivota ei saatu rakennusteollisuuden syksyisestä katsauksestaakaan, jossa nähtiin tilanne synkkänä ja sen ennakoitiin jatkuvan vielä kuluvan vuoden loppuun samankaltaisena. Ensi vuonnakin nousu pohjalta näyttää olevan tahmeaa. Varsinais-Suomessa asuinrakentamisen alamäki alkoi muuta Suomea myöhemmin ja esimerkiksi Turussa on joitain kohteita ollut silti koko ajan työn alla. Julkista rakentamista on Varsinais-Suomessa ollut myös jonkin verran käynnissä, isoimpina

kohteina Paraisten sillat, Musiikkitalo Fuuga, ratapihan kaksoisraide ja uusimpana syksyllä alkava sataman matkustajaterminaalikokonaisuus.

Vihreän siirtymän energiahankkeista maakunnassa on eniten ollut esillä Naantalin vihreän vedyn voimalaitos, joka on edennyt ympäristövaikutusten arviointiin. Hankkeen takana olevan Green North Energyn on tarkoitus saada tehdas toimintaan mahdollisesti jo vuonna 2026. Pöytyälle on suunnitteilla jätti-investointi biokaasulaitokseen, joka kuuluisi kokoluokassaan Suomen suurimpiin. Rahoitus (100-150 milj.€) laitokselle on jo varmistettu ja rakentaminen on tarkoitus aloittaa heti kun luvitus on saatu kuntoon. Rakentamaan päästäneen vuoden 2025 aikana. Maakunnassa on suunnitellun alla useita aurinkopuistohankkeita, joista suurinta rakennetaan parhaillaan Uudenkaupungin Kalantiin.

Turun saaristossa koettiin hyvä matkailukesä ja koronan jälkeinen kasvu jatkui tasaisena. Isoimpina haasteina koettiin elinkeinotoimijoiden koronan jälkeinen varovaisuus ja ongelmat työvoiman saatavuudessa, lähinnä kokkien ja tarjoilijoiden osalta. Matkailusesonkia olisi mahdollista pidentää asiakasvirran puolesta. Business Finlandin mukaan saariston vetovoima on maailmalla kasvussa mutta kattavan kokonaiskuvan saaminen Saaristomeren tarjonnasta on usein haastavaa, mikä karkottaa potentiaalisia turisteja. Selvää kasvua on havaittavissa Turun seutukunnan hotellikapasiteetissa, joka ennakoi hyviä aikoja elinkeinolle.

Suomessa toimivan työnantajan on ensisijaisesti rekrytoitava työntekijä työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Työnantajan on julkaistava ilmoitus avoimesta työpaikasta tyomarkkinatori.fi -sivuille vähintään kahdeksi (2) viikoksi, jotta voidaan selvittää, onko tehtävään saatavissa työvoimaa työmarkkinoilta. Lupaharkinnassa otetaan huomioon koko EU/ETA-alueen hakijat. Tähän linjaukseen on koottu ne ammattialat, joita voidaan alueella puoltaa ilman edellä mainittua työvoiman saatavuusselvitystä.

3) Alueellinen linjaus

Seuraavilla ammattialoilla työvoiman saatavuus alueella on vaikeutunut.

Ammattiala sekä siihen liittyvä ammattiluokka ja ammattinimikkeet esitellään listattuna ISCO-luokituksen numeroilla (ammattinimike ilmoitetaan neljän numeron tasoisena).

Ammattiala	Ammattiluokka	Ammattinimike (ja mahdolliset poikkeukset)
Maatalous- ja puutarhanhoito	61 Maanviljelijät ja eläinten kasvattajat ym.	6113 Puutarhurit, kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät, 6121 Liha- ja lypsykarjan, kotieläinten kasvattajat, 6130 Yhdistetyn maanviljelyn ja eläintenkasvatuksen harjoittajat
Tekniikka	21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	2144 Konetekniikan erityisasiantuntijat

Metalliteollisuus	31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntija	3122 Teollisuuden työnjohtajat
	72 Konepaja- ja valimotyöntekijät, asentajat ja korjaajat	7212 Hitsaajat ja kaasuleikkaajat, 7213 Ohutlevysepäät, 7214 Paksulevysepät ja rautarakennustyöntekijät, 7215 Kaapelin- ja köysien asentajat, 7224 Konehiojat, kiillottajat ja teroittajat
Ravitsemusala	51 Palvelutyöntekijät	5120 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät, 5131 Tarjoilijat, 5132 Baarimestarit
Rakennusala	71 Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	7132 Ruiskumaalajat ja -lakkaajat, 7126 Putkiasentajat
Siivousala	91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	9111 Kotiapulaiset ja -siivoojat,
Sosiaali- ja terveysala	22 Terveystieteiden erityisasiantuntijat	2211 Yleislääkärit, 2212 Ylilääkärit ja erikoislääkärit, 2221 Ylihoitajat ja osastonhoitajat, 2222 Johtavat kättilöt, 2261 Hammaslääkärit
	32 Terveystieteiden asiantuntijat	3221 Sairaanhoidajat ym., 3222 Kättilöt, 3258 Sairaankuljetuksen ensihoitajat, 3212 Bioanalyttikko (terveys)
	53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	5311 Lastenhoitotyöntekijät, 5312 Koulunkäyntiavustajat, 5321 Lähihoitajat, 5322 Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta), 5329 Muut terveydenhuollon työntekijät
Tietotekniikka-ala	25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	2522 Tietojärjestelmien ylläpitäjät, 2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat

4) Lisätietoja työntekijän oleskeluluvasta ja hakemusprosessista

Maahanmuuttoviraston verkkosivut:

www.migri.fi

TE-toimiston työlupapalvelut, valtakunnallinen verkkosivu:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/tyolupapalvelut>

Ammattialojen ISCO-luokitus:

<https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/ammatti/>

Työvoimabarometri:

[Työvoimabarometri - Etusivu](#)

5) Alueellisen linjauksen voimassaoloaika: 31.05.2025 asti.

ELY-keskukset huolehtivat hallituksen esityksen mukaisesti siitä, että linjauksen sisällön mahdolliset muutostarpeet tarkistetaan ja päivitetään vähintään puolivuosittain.

Lisätietoja: Vilppu Palmberg, vilppu.palmberg@ely-keskus.fi